

Kasteel d'Ursel

MAGAZINE

Afgiftekantoor
2099 Antwerpen X
P 509 274

Masters at the Castle: Meester cursussen met Margreet Honig en Boris Petrushansky

- Hingene en den Duc (bis)
- Studiedag 'Achthonderd jaar familiearchief d'Ursel'
- Literaire picknick met Emile Verhaeren

PROVINCIE
ANTWERPEN

Inhoud

VOORWOORD & AANKONDIGING 2-3

MUZIEK IN HET KASTEEL. Masters at the Castle 4-5

ERFGOEDDAG. Hingene en den Duc (bis) 6-7

MUZIEK IN HET KASTEEL.

Aram van Ballaert en eindejaarsconcert Cmb 8

UIT HET ARCHIEF. STUDIEDAG

Achthonderd jaar familiearchief d'Ursel 9

EVENEMENT.

Literaire picknick met Emile Verhaeren 10-11

TENTOONSTELLING.

Het Italiaans Salon en de tuinen van Hingene 12

KASTEELCARTOONIST 13

VEELGESTELDE VRAGEN 14

IN DE KIJKER. Tour de Bravoure 15

HOOGTEPUNTEN MEI JUNI JULI 2005 16

Colofon

Kasteel d'Ursel

Wolfgang d'Urselstraat 9 | B-2880 Hingene | www.kasteeldursel.be
T 03 820 60 11 | F 03 820 60 15 | kasteeldursel@admin.provant.be

Het magazine van het Kasteel d'Ursel is een uitgave van de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen: Camille Paulus, gouverneur-voorzitter, Ludo Helsen, Jos Geuens, Frank Geudens, Martine De Graef, Marc Wellens en Corry Masson, leden en Danny Toelen, provinciegriffier.

Jaargang 1, nummer 2, mei-juni-juli 2005

REDACTIE: Koen De Vlieger-De Wilde, met medewerking van Mía Bonneux, Joke Bungeneers, Liene Geeraerts, Warren Gillis, Marc Lejon, René Lux, Abraham Rammeloo, Irene Russo, Christophe Van Doninck, Bart Wauters en met steun van de personeelsleden van het Kasteel d'Ursel.

VORMGEVING: Annemie Druyts

DRUK: Albatros Printing, Boechout

OPLAGE: 5000 exemplaren

Dit magazine werd gedrukt op milieuvriendelijk papier.

ISSN 1781-4464

Beste lezer,

In het vorige magazine luidde één van de veelgestelde vragen: wanneer kan ik de eerste en de tweede verdieping van het kasteel bezoeken? Eerlijk gezegd: het is een vraag die ik mij ook al vele malen heb gesteld. Ik was dan ook verheugd toen we begin maart bericht kregen dat Dirk Van Mechelen, minister van Monumenten en Landschappen, het ingediende subsidiedossier heeft goedgekeurd. Voordien had ook de bestendige deputatie van de provincie zich al geëngageerd om verder te investeren in het kasteel. Nu alle beleidsmakers zich achter dit project geschaard hebben, kan de restauratie van de eerste verdieping van start gaan.

De komende maanden werken we het aanbestedingsdossier helemaal af en zoeken we een aannemer. In het najaar komen de werken echt op gang, maar dat betekent niet dat het kasteel opnieuw de deuren sluit. Integendeel: in november staat er een grote tentoonstelling gepland en de concertprogrammering voor volgende seizoenen ligt al vast. En van zodra de werken ver genoeg gevorderd zijn, kunnen ook de Chinese wandbespanningen en schilderijen op de gelijkvloerse verdieping veilig worden teruggeplaatst.

Toegegeven, het Kasteel d'Ursel was, is en blijft een werk van lange adem. Maar wie de volgende bladzijden leest zal merken dat er ook deze zomer al heel wat te beleven valt. En ondertussen denken en dromen we volop over de mogelijkheden van de eerste verdieping.

Ludo Helsen

Bestendig afgevaardigde voor cultuur

lhelsen@provant.be

Beste lezer,

Het doet mij veel plezier dat we je - precies op schema - het tweede nummer van het Kasteel d'Ursel-magazine mogen aanbieden. Hierin lees je wat er in mei, juni en juli bij ons te beleven valt. Op 1 augustus - vakantie of niet - mag je het derde nummer verwachten. Ondertussen werd ook de oplage verhoogd van 3 000 tot 5 000 exemplaren. Het bereik van het magazine neemt dus toe, maar de productie- en verzendingskosten groeien mee. Daarom ben ik bijzonder blij dat we voor dit nummer de steun hebben gekregen van enkele sponsors. Dankzij hun advertenties zal je het magazine ook in de toekomst gratis blijven ontvangen.

Ondertussen is ook de eerste fase van ons project mondelinge geschiedenis achter de rug. Naar aanleiding van de Erfgoeddag gingen we bij de Hingenaars luisteren naar verhalen over hoe het vroeger was in en rond het kasteel. Er kwam echter zoveel reactie - meer dan vijftig mensen wilden meewerken - dat we niet iedereen tijdig konden interviewen. Gelukkig stemde de bestendige deputatie in met een verlenging van het project. In mei en juni zal onze projectmedewerkster dus opnieuw op pad gaan. Nadien worden alle verhalen gebundeld in een boekje, dat begin september zal worden voorgesteld. Je hoort er nog van!

Koen De Vlioger-De Wilde
Beheerder Kasteel d'Ursel

koen.devlieger@admin.provant.be

Doe het gratis magazine cadeau!

Zou je ons gratis magazine graag thuis ontvangen? Of ken je iemand die geïnteresseerd is in het Kasteel d'Ursel? Bezorg ons de juiste adresgegevens en het volgende nummer valt ook bij hen in de brievenbus. (Kasteel d'Ursel, Wolfgang d'Urselstraat 9, 2880 Hingene, T 03 820 60 11 of kasteeldursel@admin.provant.be).

Liever elektronisch?

Vanaf nu kan je alle nummers van het magazine downloaden op onze webpagina www.kasteeldursel.be.

Tentoonstelling

Tussen salon en strijdtoneel.

De hertogen d'Ursel op het slagveld van Europa (1690-1790)

29 oktober - 4 december 2005

Conrard-Albert, Charles en Wolfgang-Guillaume dienden als kolonel, generaal en veldmaarschalk in het leger van de Oostenrijkse Habsburgers. Aan het hoofd van hun troepen bevrijdden deze hertogen d'Ursel Boedapest van de Turken en belegerden ze de Moren in Noord-Afrika, vochten ze tegen de Fransen in Italië en leidden ze veldtochten in Bohemen. Maar ze vochten even goed in eigen land en speelden zelfs een vooraanstaande rol in de Brabantse Omwenteling...

Op deze tentoonstelling beleef je de militaire carrières en de wapenfeiten van deze drie adellijke heren: volg hun tochten op militaire kaarten, ontdek uniformen en vaandels, snuister tussen kanonnen en geweren, sabels en zwaarden. Of gluur je liever naar de prostituees in de legertroups of in de brieven naar het thuisfront?

In de volgende nummers van het magazine kom je vanzelfsprekend alles te weten over deze tentoonstelling!

PRAKTISCH

29 oktober tot 4 december 2005
woensdag tot zondag
10 tot 17 uur

Toegang € 4
Reductie € 3

Voor groepen zijn er speciale arrangementen.

In samenwerking met de Italiaanse concertpianiste Irene Russo organiseert het Kasteel d'Ursel dit jaar de eerste editie van *Masters at the Castle*. Tijdens deze meester cursussen gaan jonge, beloftevolle muzikanten uit binnen- en buitenland in de leer bij gevestigde waarden. Irene Russo geeft tekst en uitleg.

Masters at the Castle

Wat is dat, een meester cursus?

Irene: "Een meester cursus of masterclass is eigenlijk een ontmoeting tussen beloftevolle jongeren en internationaal gereputeerde muzikanten, die op een nieuwe manier willen denken over de muziek die ze spelen. Dat gebeurt vooral door lessen, lezingen en concerten, maar ook de onderlinge gesprekken over muziek en het repertoire dat wordt gespeeld zijn belangrijk."

Wie mag er deelnemen?

Irene: "De meester cursussen in het kasteel staan open voor studenten van conservatoria en academies, maar ook voor afgestudeerden. Dit zijn de actieve deelnemers. Daarnaast zijn er ook studenten die nog niet goed durven spelen met een bekende leraar, maar die toch willen deelnemen als luisteraars. En natuurlijk is ook iedereen die van muziek houdt en die eens een masterclass wil bijwonen meer dan welkom!"

Wat gebeurt er op een gewone dag?

Irene: "Normaal gezien is er elke ochtend les van 10 tot 13 uur, gevolgd door een lunchpauze. Om 15 uur starten de lessen opnieuw, tot 18 uur. Na het avondeten kunnen de studenten oefenen, ontspannen of genieten van het park rond het kasteel."

Wie verzorgt er het slotconcert en welke stukken worden er gespeeld?

Irene: "Op het einde van de week kiest de meester de studenten voor het slotconcert. Op zondagnamiddag spelen ze dan het repertoire dat ze tijdens de masterclass geoefend en bestudeerd hebben. Voor het publiek is het trouwens erg interessant om verschillende muzikanten na elkaar aan het werk te zien. De meester speelt normaal gezien niet zelf tijdens het slotconcert, maar hij wordt wel vooraf geïnterviewd of geeft toelichting bij de stukken. Nadien is er een receptie."

Wie zijn de meesters dit jaar?

Irene: "Van 28 juni tot 3 juli ontvangen we de Nederlandse diva Margreet Honig. Ze doceert aan het Sweelinck Conservatorium van Amsterdam en geeft meester cursussen over de hele wereld. In juli verwachten we de Russische pianist Boris Petrushansky. Hij staat al tientallen jaren aan de top en won vele internationale prijzen. Het was trouwens niet gemakkelijk om nog een gaatje te vinden in zijn drukke zomerplanning, maar tussen een masterclass in Japan en één in Italië wilde hij toch naar Hingene komen."

Was je vroeger zelf een trouwe deelnemer aan masterclasses?

Irene: "Jazeker, en ik heb dat altijd graag gedaan. Je krijgt immers niet zo vaak de kans om zo'n bekende muzikanten te ontmoeten of om ermee aan tafel te zitten."

SLOTCONCERTEN

Beide meester cursussen worden afgesloten met een lezing door de master en een concert door de beste deelnemers. Nadien word je uitgenodigd voor een receptie in de spiegelzaal van het kasteel.

Zondag 3 juli, 15 uur

Slotconcert zang

Tarief € 10,00
(inclusief receptie)

Zondag 24 juli, 15 uur

Slotconcert piano

Tarief € 10,00
(inclusief receptie)

Info en reservatie:
Ticket Antwerpen
Arenbergstraat 28
2000 Antwerpen
T 070 22 21 92
ticket@arenberg.provant.be
www.ticketantwerpen.be

De Steinway-vleugelpiano in de Spiegelzaal. (Foto: Jacques Sonck)

Bovendien verlopen masterclasses dikwijls in een heel ontspannen sfeer, zonder de druk van wedstrijden. We konden gewoon muziek spelen en er samen van genieten. Tijdens het slotconcert zagen we direct de resultaten van wat we tijdens de lessen hadden geleerd. Soms was het heel fijn om te zien hoeveel je speelstijl kan verbeteren op een paar dagen tijd... Ik vond het ook leuk om studenten van over de hele wereld te leren kennen, allemaal met hun eigen achtergronden en ervaringen, om van gedachten te wisselen over muziek en - eerlijk gezegd - ook over een heleboel andere dingen! (lacht)"

Hoe ben je bij het Kasteel d'Ursel terechtgekomen?

Irene: "Vorig jaar werd ik gevraagd om een openingsconcert te geven op de nieuwe Steinway-vleugelpiano. Het was echt liefde op het eerste gezicht! Toen ik hoorde dat er in het kasteel culturele activiteiten zouden worden georganiseerd, waaronder masterclasses, was ik onmiddellijk enthousiast. Een mooi kasteel in een rustig park, met logeergelegenheid in het nabijgelegen Laathof: zoiets is gewoon perfect voor een meesterkursus. Ik heb dan ook niet lang getwijfeld om mee op de kar te springen."

Wat is jouw rol in deze masterclasses?

Irene: "Ik ben de muziekconsulente van de masterclasses. Dat betekent dat ik bekende artiesten zoek, contacteer en probeer te overtuigen om naar Hingene te komen. Verder maak ik de masterclasses bekend in de belangrijkste conservatoria en muziekacademies. En in juli zorg ik er natuurlijk mee voor dat de cursussen en de concerten vlekkeloos verlopen." (K.D.V.)

Voor meer informatie over deze masterclasses kan je terecht op onze website www.kasteeldursel.be of op 03 820 60 11.

Inschrijven kan zowel als actieve deelnemer of als luisteraar.

MARGREET HONIG

28 juni tot en met 3 juli 2005

De Nederlandse sopraan Margreet Honig studeerde bij Annie Hermes en Corrie Bijster in het Sweelinck Conservatorium van Amsterdam, waar ze nu aan het hoofd staat van de afdeling zang. Ze werkte bij Evelyne Lear in de Verenigde Staten en specialiseerde zich in het Franse repertoire bij Pierre Bernac in Parijs. Ze trad talloze keren op met Rudolf Jansen (pianist van Dietrich Fischer-Dieskau) en ze maakten samen een aantal opnamen met het Radio Kamerorkest (o.l.v. Kenneth Montgomery).

Eerder dan als performing artist, geniet Margreet Honig een wereldwijde faam als zangpedagoge. Tijdens haar carrière aan de conservatoria van Rotterdam en Amsterdam stoomde ze dan ook een indrukwekkende reeks zangers klaar voor het jachtige en veeleisende leven op de internationale zangpodia. Geen wonder dat deze gereputeerde stemcoach onophoudelijk wordt gevraagd voor masterclasses en interpretatiecursussen in Europa en de Verenigde Staten...

Slotconcert op zondag 3 juli 2005

BORIS PETRUSHANSKY

19 tot en met 24 juli 2005

Boris Petrushansky (° 1949) studeerde bij Heinrich Neuhaus en Lev Naumov in het Conservatorium van Moskou. Al op jonge leeftijd onderscheidde hij zich op internationale pianowedstrijden en in de zomer van 1975 brak hij definitief door met twee onvergetelijke concerten in Italië. Het was het begin van een indrukwekkende internationale carrière: Petrushansky gaf solo-optredens in vier continenten en speelde met 's werelds meest vooraanstaande dirigenten en orkesten.

Naast zijn optredens is Boris Petrushansky ook een veelgevraagd lesgever: hij is verbonden aan de academies van Imola en Genua en geeft regelmatig piano masterclasses in andere Italiaanse steden, in Groot-Brittannië en in de Verenigde Staten.

Slotconcert op zondag 24 juli 2005

Onder grote belangstelling werden op zondag 17 april de eerste resultaten van het project mondelinge geschiedenis voorgesteld. De leerlingen van de Bornemse academie (afdeling Woord) vertelden de mooiste verhalen en de sappigste anekdotes over het kasteel, de familie d'Ursel en het dorp. En zij waren niet de enigen die het beste van zichzelf gaven...

Hingene en den Duc (bis)

Meer dan 1 500 mensen brachten een bezoek aan het kasteel.

Valkenier Marc met Luka, een oostelijke stepparend.

De improvisatieacteurs van Walk-a-Way in enkele van hun vele gedaanten.

De vertellers in actie. Op zondag 1 en zaterdag 21 mei kan je ze opnieuw aan het werk horen.

Het servies waar rentmeesteres Jeanne Thielemans (1887-1988) als kind mee speelde. Dit servies werd in langdurige bruikleen gegeven aan het kasteel.

Koetsier Jos en zijn paard Toon.

Ook heel wat gezinnen met kinderen vonden de weg naar Hingene.

VERLENGD WEGENS SUCCES!

Op algemeen verzoek besliste bestendig afgevaardigde Ludo Helsen na afloop van de Erfgoeddag om de leerlingen van de Academie nogmaals uit te nodigen in het kasteel. De verhalen over Hingene, 'den Duc' en het kasteel zullen opnieuw worden verteld tijdens het promenadeconcert Er klinkt muziek in het park (1 mei) en tijdens de Dag van de Cultuur (21 mei).

Ook de tentoonstellingen *Hingene verzamelt d'Ursel* en *Het kasteel en het dorp* kan je op deze dagen bezoeken.

Praktisch

Zondag 1 mei van 14 tot 16 uur.

Zaterdag 21 mei van 14 tot 16 uur.

Muziek in het kasteel

Aperitiefconcert Tri (gitaar)
Zondag 22 mei 2005
11 uur

Aram Van Ballaert

In het eerste deel van *Tri* neemt Aram Van Ballaert ons mee voor een wandeling in een muzikaal sprookje: *The Prince's Toys* van de Russische componist en gitarist Nikita Koshkin.

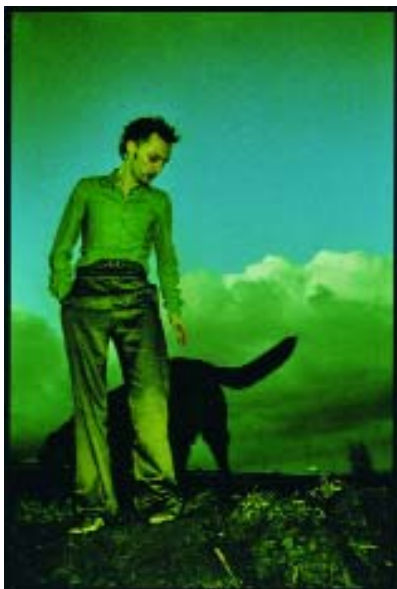
Daarna trekken we naar het Argentinië van Astor Piazzolla en Maximo Diego Pujol. Met een knipoog naar zijn Danza-programma brengt de muzikant dit Zuid-Amerikaanse gedeelte, waarin het ritme en de melancholie sterk naar voren komen.

In het laatste deel hoor je zelden uitgevoerde muziek uit de Balkan, met composities van Dusan Bogdanovic en Miroslav Tadic. Ondanks het strenge ritme van deze muziek laten beide componisten ruimte voor improvisatie: een kans die de gitarist niet laat liggen...

Met *Tri* brengt Aram Van Ballaert een programma met veel ritme en experiment. De gitaar zoals je haar niet dikwijls hoort! (B.W.)

Normaal tarief € 12,00
Reductie € 10,00

Het aantal plaatsen is beperkt: reserveer tijdig je tickets!

Eindejaarsconcert Cmb
Zondag 19 juni 2005
11 uur

Centrum voor Muziekinstrumentenbouw

*Het hout op de juiste dikte
de lijm goed droog
spanners bij de hand
schaafkrullen uit de weg
berekeningen kloppen
de eerste snaar gespannen
en dan, de eerste klank
aanzelend
misschien nog niet perfect
maar zo veelbelovend...*

Deze belofte wil het Centrum voor Muziekinstrumentenbouw met je delen. De klavecimbel, de viool, de gamba en de luit die dit jaar het levenslicht zagen worden voorgesteld en ingespeeld. Na dit informele concert word je uitgenodigd voor een aperitief in de lokalen van het Cmb, Guido Gezellelaan 89 in Puurs, ter gelegenheid van de jaarlijkse opendeurdag. Vanaf 14 uur kan je bovendien de ateliers bezoeken en een aantal bouwers aan het werk zien. (W.G.)

Normaal tarief € 8,00
Reductie € 6,00

Het aantal plaatsen is beperkt: reserveer tijdig je tickets!

Het eindejaarsconcert wordt georganiseerd in samenwerking met het Centrum voor Muziekinstrumentenbouw en CVO Rivierenland Willebroek.

Info en reservatie:
Cmb
Guido Gezellelaan 89
2870 Puurs
T 03 889 49 33
info@cmbpuurs.be
www.cmbpuurs.be

Uit het archief

Oproep: doe mee aan de studiedag *Achthonderd jaar familiearchief d'Ursel*

Geïnteresseerd?

Stuur dan vóór 1 oktober 2005 een kort voorstel voor een presentatie naar het Kasteel d'Ursel.

De wetenschappelijke commissie bestaat uit Luc Duerloo (Universiteit Antwerpen), graaf Baudouin d'Ursel, Luc Janssens (Algemeen Rijksarchief), Alfons Dierickx (Heemkunde Vlaanderen), Yme Kuiper (Werkgroep Adelsgeschiedenis) en wordt voorgezeten door Peter De Wilde (Departementshoofd Cultuur Provincie Antwerpen).

Voor meer inlichtingen over de studiedag kan je terecht op 03 820 60 11.

Het omvangrijke archief van de familie d'Ursel vormt een onuitputtelijke bron voor wetenschappelijk onderzoek. Sinds de inbewaringgeving in het Algemeen Rijksarchief maakten dan ook heel wat professoren, studenten en heemkundigen dankbaar gebruik van deze schat aan informatie. De resultaten van hun werk vinden echter niet altijd de weg naar andere geïnteresseerden. Daarom organiseert het Kasteel d'Ursel op vrijdag 17 maart 2006 een studiedag waarop iedereen de kans krijgt om zijn of haar onderzoek te presenteren.

2006 is nog ver weg, maar toch willen we nu al een warme oproep lanceren aan iedereen die zich sporadisch of intensief bezighoudt met het familiearchief d'Ursel.

Een cartograaf die de vele militaire kaarten bestudeert? Een bouwhistoricus die een van de kastelen of herenhuizen analyseerde? Een professor die een doctoraat maakte over de politieke rol van de adel? Een lokale historicus die de relatie met de inwoners van Hingene, Grobbendonk of Durbuy onderzoekt? Een student die een thesis schreef over de huwelijksperiodes van een achttiende-eeuwse hertogin? Of over de roemrijke cacaoplantage Urselia in het Kongo van Leopold II? Of over de rijke bibliotheek? Allemaal zijn ze van harte welkom om volgend jaar hun verhaal te komen doen. (K.D.V.)

Meer dan 65 jaar ervaring
in het verzorgen van uw feesten.

Salons

*S*choeters

Belgielei 150 2018 Antwerpen

info@salonsschoeters.be

Tel. 03-239 01 67 Fax 03-218 95 83

www.salonsschoeters.be

Evenement

Op zaterdag 21 mei 2005 viert Emile Verhaeren zijn 150ste verjaardag. Naar aanleiding van deze feestelijke gebeurtenis organiseert het Departement Cultuur van de Provincie Antwerpen haar jaarlijkse Dag van de Cultuur in Klein-Brabant. Liene Geeraerts, conservator van het vernieuwde Verhaerenmuseum, vertelt wat er te beleven valt.

Literaire picknick

Vanaf 12 uur ontvangen we je graag voor een gezellige literaire picknick in het park van Kasteel d'Ursel in Hingene. Droom weg in onze knusse leeshoekjes, laat je meeslepen door spannende vertellingen of breng vanaf 14 uur een bezoek aan het kasteel. Voor kinderen tussen 9 en 12 jaar oud staat onze reuzeleuke spelkoffer klaar! Je kan je eigen boterhammen meebrengen of ter plaatse een lunchpakketje kopen. Drankjes zijn verkrijgbaar tegen een democratische prijs.

Verhaeren op de fiets!

In samenwerking met Toerisme Klein-Brabant/Scheldeland kan je op 21 mei individueel of in groep deelnemen aan de speciaal uitgestippelde Verhaerenfietstocht. De routebeschrijving is vanaf 11 uur gratis te verkrijgen in 't Veerhuis in Sint-Amands (voor wie eigen fietsen heeft) of het toeristisch infokantoor 'De Zilverreiger' in Weert (voor wie fietsen wil huren). Er zijn 100 fietsen ter beschikking. Reservatie vooraf is noodzakelijk en gehuurde fietsen moeten voor 18 uur terug ingeleverd worden. De Verhaeren fietstocht (30 km) voert je eerst langs de literaire picknick bij het Kasteel d'Ursel. Na de middag fiets je doorheen het charmante Klein-Brabant naar de feestelijkheden in Sint-Amands.

Verhaeren op wandel!

Vier Verhaerenwandelingen (2 tot 8 km) leiden je vanaf 14 uur langs pittoreske plekjes in en rond het geboortedorp van de kunstenaar. Je vindt deze wandelingen terug in de wandelgids *Met Verhaeren op pad. Vier wandelingen in Sint-Amands*, die wordt verkocht in 't Veerhuis in Sint-Amands en in het Provinciaal Museum Emile Verhaeren. Wandelaars en fietsers mogen onderweg literaire verrassingen verwachten!

Hulde aan Emile Verhaeren

Om 16.30 uur start een officiële hulde bij het graf van Emile Verhaeren. 's Avonds wordt de verjaardag afgesloten met een swingend volksfeest op de kaai van Sint-Amands met Kris De Bruyne, Jo Lemaire en een schitterend spektakel aan de Schelde. (L.G.)

Praktisch

Toeristisch infopunt
't Veerhuis
Kaai 22 | 2890 Sint-Amands
T 052 25 66 12

VVV-Klein Brabant
Infokantoor
'De Zilverreiger'
Scheldestraat 18
2880 Weert
T 03 889 06 03
www.toerismekleinbrabant.be

Kasteel d'Ursel
Wolfgang d'Urselstraat 9
2880 Hingene
T 03 820 60 11
F 03 820 60 15
kasteeldursel@admin.provant.be

VERHAEREN.150

Wie was Emile Verhaeren?

Emile Verhaeren werd op 21 mei 1855 in Sint-Amands geboren als zoon van een welstellende burgerfamilie. Net als die andere bekende schrijvers - Georges Rodenbach, Charles Van Lerberghe en Maurice Maeterlinck - liep hij school aan het Gentse Sint-Barbaracollege en studeerde hij rechten in Leuven. Verhaeren besloot echter zijn leven te wijden aan de kunst en de literatuur. Algauw werd hij de vertolker en de spilfiguur van de literaire en artistieke heropleving in België aan het einde van de negentiende eeuw.

Zijn omvangrijke oeuvre wordt getekend door verscheidene stijlen en een intense liefde voor Vlaanderen - vanaf zijn stormachtig debuut met *Les Flamandes* (1883) tot de vijfdelige gedichtencyclus *Toute la Flandre* (1904-1910). Maar ook in zijn huwelijksgeluk, in de sociale ongelijkheid en in de technische vooruitgang vond hij dichterlijke inspiratie. Naast literaire duizendpoot was Verhaeren ook een graag geziene kunstenaar. Met zijn baanbrekende kunstkritieken bracht hij jonge, veelbelovende kunstenaars onder de

aandacht van het publiek. Wist je dat Verhaeren een van de eersten was die James Ensor steunde en verdedigde toen deze alom verguisd werd? Maar ook Theo Van Rysselberghe, Fernand Khnopff, Léon Spilliaert, Constantin Meunier, Henry Van de Velde, Georges Rodenbach, Maurice Maeterlinck, Stéphane Mallarmé, August Vermeylen, Stefan Zweig, Rainer Maria Rilke en vele anderen behoren tot zijn uitgebreide vriendenkring.

Bij het aanbreken van de twintigste eeuw was Verhaeren wereldberoemd: zijn oeuvre werd vertaald, geciteerd en besproken. Hij reisde doorheen Europa en greep in 1911 net naast de Nobelprijs voor Literatuur. Wanneer de Eerste Wereldoorlog uitbrak, klaagde hij in vlamme verzen de waanzin van de oorlog aan. Hij publiceerde gedichten in anti-Duitse geschriften en gaf talloze lezingen. Zo ook op 26 november 1916 in Rouen. De volgende dag struikelde de 61-jarige dichter op het perron waar de trein naar Parijs aankwam. Hij viel onder de trein en stierf ter plekke. (L.G.)

TegenWOORDig

Tot 30 oktober 2005 loopt in het Verhaerenmuseum de overzichtstentoonstelling **Emile Verhaeren - TegenWOORDig**. Deze retrospectieve biedt een overzicht van de dichter, zijn onsterfelijke oeuvre en zijn vele vooraanstaande vrienden. Bezoekers maken kennis met Verhaerens wereld en werk dankzij zelden getoonde manuscripten, brieven, foto's, bibliofiele uitgaven, memorabilia en werken van onder meer Constantin Meunier, Theo Van Rysselberghe, Léon Spilliaert, Paul Signac, William Degouve de Nuncques en Ossip Zadkine.

Naar aanleiding van deze unieke tentoonstelling werd het museum door het provinciebestuur van Antwerpen helemaal opnieuw ingericht. Aan de hand van eigenzinnige 'tafels' volgt de bezoeker Emile Verhaeren op de voet. De tafels zijn zowel letterlijk als figuurlijk de dragers van de tentoonstelling. Ze vertellen het levensverhaal van Emile Verhaeren en zijn een metafoor voor zijn dichtstijl en zijn gemoedstoestand. De tafels stellen tentoon, onthullen of verbergen, ze worden obstakels of hebben tentakels en ze verwachten van de bezoeker een actieve deelname om de dichter te ontmoeten.

Emile Verhaeren - TegenWOORDig wordt begeleid door een gratis bezoekersbrochure en een tentoonstellingsboek met een inleiding op het leven en het werk van de schrijver. Voor kinderen, jongeren en leerkrachten is er een speciaal educatief aanbod. Daarnaast stelde het museum ook een bloemlezing samen van Verhaerens mooiste en bekendste gedichten - zowel in originele als vertaalde versie. (L.G.)

Praktisch

Provinciaal Museum
Emile Verhaeren
Emile Verhaerenstraat 71
2890 Sint-Amands
T 052 33 08 05
F 052 33 68 61
www.emileverhaeren.be

Van 6 maart tot 30 oktober,
zaterdag, zondag en feest-
dagen van 11 tot 18 uur.

Van 1 juli tot 15 september
alle dagen,
behalve maandag,
van 11 tot 18 uur.

Tentoonstelling

Het *Italiaans Salon* in het jachtpaviljoen De Notelaer

Tussen 1791 en 1794 liet Wolfgang-Guillaume, derde hertog d'Ursel, dit opmerkelijke paviljoen aan de Scheldedijk bouwen. De Notelaer was bestemd als rustplaats tijdens een wandeling en vormde het kader voor een adellijk diner of gezelschapsspel in beperkte kring. Door zijn ligging was het paviljoen ook een geschikte uitvalsbasis voor de jacht in de buitendijkse schorren.

Voor de realisatie deed Wolfgang-Guillaume beroep op de Franse hofarchitect Charles de Wailly (1730-1798), een van de meest invloedrijke bouwmeesters van zijn tijd. Als pronkstuk ontwierp de Wailly het achthoekige 'salon à l'Italienne'. De plafond- en muurschilderingen van Antoine Platteau, de weerkaatsing van het Scheldelandschap in de hoge spiegels en de prachtige parketvloer maken van dit salon een betoverend geheel. Ook langs de buitenkant werden boven de vijf ramen bas-reliëfs aangebracht in stuc, die de Schelde en haar bijrivieren voorstellen.

De tentoonstelling *Italiaans salon* werd opgebouwd in de trappenhal en bestaat uit gedetailleerde kleurenfoto's van de koepelschilderijen. In een handige wandelbrochure lees je de nodige informatie.

Wanneer je op de tweede verdieping komt, tref je het Italiaans salon en de bijhorende kabinetten aan. Hier volgt nog meer uitleg over het salon, de kabinetten, de opbouw aan de buitenzijde en het stucwerk. En natuurlijk het schitterende uitzicht... (M.B.)

Praktisch

De Notelaer
Notelaardreef 2
2880 Hingene
T 03 889 69 20
www.notelaer.be

Tot 15 november,
elke dag (behalve vrijdag),
van 14 tot 18 uur.
Groepen op afspraak.
Toegang € 1,50.

Tuinen van Hingene naar Arboretum Kalmthout

Het Arboretum Kalmthout ontstond ruim 150 jaar geleden als commerciële kwekerij van decoratieve bomen en struiken. Onder de hoede van Charles Van Geert en later Antoine Kort werden er vele nieuwe en onbekende soorten in de Belgische tuinbouwwereld geïntroduceerd. Het florierende bedrijf exporteerde planten naar de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Nederland, Duitsland en Frankrijk. Vele belangrijke overheidsprojecten, zoals het planten van lanen en dreven of het realiseren van grote parken, werden uitgevoerd met planten van Charles Van Geert's bedrijf. Ook vele private eigenaars kochten er hun plantmateriaal. Voor de beplanting van het domein d'Ursel was dat niet anders. De tentoonstelling *De tuinen van Hingene*, die werd samengesteld in het kader van de Open Monumentendag 2004, illustreert de evolutie van de tuin en het park rond het kasteel. Van 21 mei tot 17 juli wordt deze tentoonstelling opgesteld in het onthaalcentrum van het Arboretum in Kalmthout. (A.R.)

Praktisch

Arboretum Kalmthout
Heuvel 2 | 2920 Kalmthout
T 03 666 67 41
info@arboretumkalmthout.be
www.arboretumkalmthout.be

Van 21 tot 17 juli 2005
De tentoonstelling en de
arboretumtuin zijn elke dag
open van 10 tot 17 uur.

Een toegangskaartje voor
de tuin kost maximaal € 4.

Hier en daar worden de artikels in dit magazine opgefleurd met cartoons. Onze vaste tekenaar, René Lux, is goed geplaatst om de gang van zaken in het kasteel kritisch te bekijken: hij zit er namelijk elke dag. Een gesprek met een creatief administratief medewerker.

Wat is voor jou een cartoon?

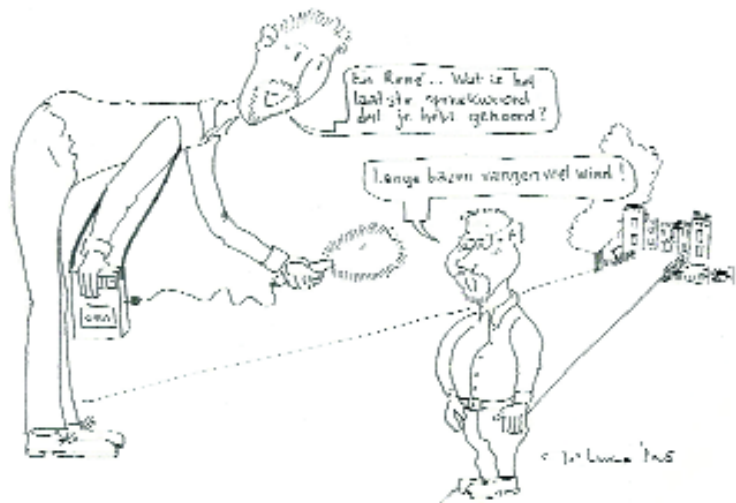
René: 'Voor mij is een cartoon niet zomaar een leuke tekening, maar een tekening met een boodschap. Om te beginnen moet je aan zelfspot kunnen doen. En dan volgt de rest vanzelf. Mijn cartoons zijn meestal momentopnames uit het dagelijks leven die ik wat uitvergroot. En het is meteen een manier om stomiteiten, onrechtvaardigheden of incidenten een beetje aan de kaak te stellen.'

Wanneer tekende je je eerste cartoon?

René: 'Wanneer precies, dat weet ik niet meer, maar al in de lagere school versierde ik mijn schoolschriften met tekeningen. Door die prentjes op allerlei gewenste en ongewenste plaatsen heb ik trouwens ook heel wat straf mogen schrijven. Ik herinner me nog dat ik opstellen heb moeten maken over 'De vrouw, behaaitjes en andere onderkleding, plus doel ervan' en 'waarom springen er roze olifanten uit de bomen op middernacht?'. En dan schrokken die leerkrachten dat ik daar nadien cartoonjes over maakte.'

Waar heb je leren tekenen?

René: 'Tekenen? Dat heb ik nooit geleerd, dat zit er blijkbaar in bij mij. Ik weet nog dat ik tijdens de lessen plastische opvoeding veel nullen kreeg, maar ja, die thema's waren opgelegd en als puber werkte dat niet bij mij. Enkele jaren geleden heb ik ook als domeinwachter voor het

Suske en Wiske-Kindermuseum in Kalmthout gewerkt. Zo vaak ik kon liep ik toen langs bij Studio Vandersteen, die in hetzelfde gebouw is gevestigd. Daar heb ik ook wel het een en ander opgestoken.'

Heb je nog andere artistieke bezigheden?

René: 'Naast cartoons teken ik graag serieuze dingen zoals landschappen, stillevens of bloemen. Daarnaast beschilder ik ook zijde, vooral omwille van de sensuele gevoeligheid van de stof. Zijde is heel moeilijk om te bewerken; ze heeft echt een eigen wil. Het is elke keer opnieuw afwachten hoe alles er zal uitzien na de fixatie van de kleurstoffen.'

Kan je over iedereen een cartoon tekenen?

René: 'Nee, ik denk dat niet. Ik kan het beste een cartoon maken van mensen met een opmerkelijk uiterlijk:

een grote neus, flaporen, lang en smal of dik en kort. Meestal lukt het mij ook gemakkelijker bij mannen, dan bij vrouwen. Ik heb trouwens al heel wat cartoonkandidaten zien passeren in het kasteel.' (lacht)

Kan iedereen lachen met je cartoons?

René: 'Zeker niet. Het overkomt me meer dan eens dat mensen mijn tekeningen niet appreciëren. Nochtans is het echt niet mijn bedoeling om iemand op zijn of haar plaats te zetten. Mijn cartoons zijn ludiek bedoeld. Een beetje humor maakt het leven veel aangener, ook op het werk.'

?

Veelgestelde vragen

Kan ik een communie- of trouwfeest organiseren in het kasteel?

Neen, communiefeesten en trouwfeesten kunnen jammer genoeg niet. Het provinciebestuur heeft immers besloten om het kasteel een nieuwe bestemming te geven als culturele instelling en erfgoedcentrum. Daarom worden er bijvoorbeeld tentoonstellingen, concerten, masterclasses en studiedagen georganiseerd. Toch kunnen de kelders en de zalen op de gelijkvloerse verdieping ook gehuurd worden door bedrijven, verenigingen en particulieren, maar dan enkel voor de organisatie van culturele activiteiten (eventueel met receptie). Geïnteresseerden kunnen de gebruiksovereenkomst opvragen op 03 820 60 11 of www.kasteeldursel.be.

Waarom is het kasteel helemaal geel geschilderd?

Het kasteel heeft zijn huidige vorm gekregen tijdens de verbouwingen in de tweede helft van de achttiende eeuw. Volgens de mode van die tijd werden de gevels toen bepleisterd en met een kalkverf afgewerkt. Rond 1900 heeft de toenmalige hertog de oorspronkelijke bepleistering laten vervangen door een lichtgrijze cementlaag. In de jaren 1980, toen het kasteel eigendom was van de Vlaamse Gemeenschap, is de gevel zelfs roze geschilderd; waarom weten we niet.

Tijdens het materieel-wetenschappelijk onderzoek vóór de restauratie zijn op alle gevelvlakken steekproeven gedaan. Daardoor hebben we nog sporen gevonden van de originele,

achttiende-eeuwse afwerking en zo weten we dat het kasteel toen in het okergeel geschilderd was. Uit het archief weten we dat de luiken, het schrijnwerk van ramen en deuren en de balustrades op de torens en de voorgevel wit waren.

Omdat het kasteel typisch achttiende-eeuws is, hebben we besloten ook de kleurencombinatie uit die periode terug aan te brengen. De schilder heeft dan ook de opdracht gekregen het okergeel dat we onder de cementbepleistering ontdekt hebben exact na te maken en de muren in die kleur af te werken.

Heb je nog vragen voor deze rubriek?

Stuur ze dan naar Kasteel d'Ursel, Wolfgang d'Urselstraat 9, 2880 Hingene of naar kasteeldursel@admin.provant.be

Je krijgt onmiddellijk antwoord en wie weet verschijnt je vraag volgende keer in deze rubriek.

Papierrestauratie Chebie prod. bvba

Restauratie oud behang- en decoratief papier

- herbehangen op authentieke wijze
- montage op Oosterse wijze
- maken van nieuwe behangsets naar originele patronen of fragmenten

Restauratie van kunstwerken op papier

- grafiek
- tekeningen
- gouache
- aquarel pastel,...

Chebie prod. bvba - E. Gevaertdreef 10 A - 9830 St. Martens-Latem - Belgium - Tel. : +32(0)9 2820664 - Gsm : +32(0)495 289830 E-mail : info@chebie.be - www.chebie.be

Sinds eind vorig jaar organiseert de vzw Walk-A-Way regelmatig geanimeerde themawandelingen op en rond het domein d'Ursel. Tijdens de zomer ruimen Diederik d'Ursel de Dertiende en zijn geliefde Katrijn de baan voor een gloednieuw verhaal. Christoph Van Doninck en Marc Lejon over een wel héél bijzonder gezelschap...

Tour de Bravoure

Sinds jaar en dag trekt Bernardo Bravoure door het Vlaamse platteland. Er wordt zelfs gezegd dat zijn befaamde artistieke gezelschap al in 1745 voor het eerst optrad voor de hertog en zijn gemalin. En ook met zijn nieuwe show *Tour de Bravoure* doet Bernardo dit jaar het kasteel aan. Maar loopt alles wel zoals het zou moeten lopen? Het samenspel tussen zoveel eigenzinnige karakters kan wel eens anders uitdraaien...

Met *Tour de Bravoure* brengt Walk-A-Way het verhaal van een wel heel aparte familie. Traditiegetrouw combineren ze daarbij improvisatietheater met wandelen doorheen de bossen en langs kleine landweggetjes. Het kasteel, de omliggende natuur en de Scheldedijk vormen opnieuw het prachtige decor voor een avond ongecompliceerd wandelplezier. (C.V.D. & M.L.)

Info en reservatie:

Walk-a-Way

T 03 886 29 57

walkaway@walkaway.be

www.walkaway.be

Wandelingen op

vrijdag 27 mei

zaterdag 28 mei

vrijdag 24 juni

zaterdag 25 juni

vrijdag 29 juli

zaterdag 30 juli

Voorafgaande inschrijving

is noodzakelijk.

Mariekerke

het oude visserdorp aan de Schelde in het land van Stille Waters

nodigt u allen uit in de stemmige feesttent
op het Kouterplein voor het
34ste PALINGFESTIVAL

TEN VOORDELE VAN DIVERSE CARITATIEVE EN SOCIO-CULTURELE INSTELLINGEN

Pinksterweekeinde
zaterdag 14,
zondag 15 en maandag 16 mei
telkens van 12 tot 21 uur

Wij vergasten u graag op een heerlijke portie
Paling in 't groen op zijn Mariekerks (€ 13 per portie)

Wij voorzien een rijk aanbod aan toeristische en culturele activiteiten zoals boottochten op de Schelde, volkskunstgroepen, tentoonstellingen, wandelingen, harmonies en fanfares, kinderanimatie, stoomtrein, ludieke toeristentramp, museabezoek, boekenmarkt op zondag in Sint-Amands en nog veel meer!

Bezoek ook de GROTE TUINBEURS
in het sport- en recreatiedomein Het Breeven in Bornem

Hoogtepunten mei-juni-juli 2005

- 1 mei Promenadeconcert *Er klinkt muziek in het park*
(NIEUWE DATUM!)
- 21 mei Dag van de Cultuur en 150ste verjaardag Emile Verhaeren
- 22 mei Aperitiefconcert *Tri* met Aram Van Ballaert
- 19 juni Eindejaarsconcert van het Centrum voor Muziekinstrumentenbouw
- 28 juni tot 3 juli Meesterkursus zang met Margreet Honig
- 3 juli Slotconcert masterclass zang
- 19 tot 24 juli Meesterkursus piano met Boris Petrushansky
- 24 juli Slotconcert masterclass piano

foto: Jacques Sonck

